Tafsiira Suuratu Al-Ankabuut-Kutaa 9

Description

Shuâ€™ayb fi Ummata Isaa
Kutaa darbe keessatti Nabii Luuxi fi ummata isaa ilaalle jirra. Kutaa kana keessatti immoo Nabii Shuâ€™aybi fi ummata isaa ilaalla.

﴿وَإِلَىٰ مَدۡيَنَ أَخَاهُمۡ شُعَيۡبٗا فَقَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱرۡجُواْ ٱلۡيَوۡمَ
ٱلۡأٓخِرَ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُفۡسِدِينَ ٣٦ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ
فَأَصۡبَحُواْ فِي دَارِهِمۡ جَٰثِمِينَ ٣٧﴾

â€œ**Gara Madiyanittis obboleessa isaanii Shuâ€™aybin [ergine]. Innis, â€œYaa ummata koo! Rabbiin gabbaraa, Guyyaa Aakhiraas abdadhaa, balleessitoota taatanii dachii keessa badii hin tamsaasinaa.â€• jedheen. Isaanis isa kijibsiisan. kanaafu, kirkirri lafaa isaan qabatte. Isaanis ganda isaanii keessatti jilbiifatuun dhumanii bariisifatan.** â€• Suuratu Al-Ankabuut 29:36-37

Kana jechuun gara ummata Madiyanitti obboleessa isaanii Shuâ€™aybin ergine. Innis akkana isaaniin jedhe, â€œRabbiin qofa gabbara, Isaaf ajajamuun Isaaf gadi jedhaa. Isa gabbaruu keessaniin mindaa Guyyaa Aakhiraa abdadhaa. Guyyaan kuni Guyyaa Qiyaamati. Dachii keessatti badii hin baayâ€™isinaa, hojjachuu itti hin fufinaa. Garuu gara Rabbii tawbadhaa, deebiâ€™aa.[1]

Rajaaâ€™a (abdachuu) jechuun wanta tokko eegu fi gara fuunduraatti akka argamu amanuudha.[2] Akka lugaatti rajaaâ€™an hiika sodaafis itti fayyadamu. Kanaafi, hiika Qurâ€™aana lugaalee biraatin yoo ilaalle â€œsodaadhaaâ€• jechuun hiikan. Hikni kunis hiika jalqabaa hin faallessu. Sababni isaas, namni Guyyaa Aakhiraatti amanu mindaa Guyyaa sanii ni abdata, adabbiis ni sodaata. Kanaafu, asitti Shuâ€™aybi ummata isaatiin, â€œmindaa Guyyaa Aakhirah abdadhaa, adabbiis sodaadhaaâ€• jechaani jira. [3] Mindaa Aakhiraa abdachuun Rabbiin gabbaraa, adabbii isaas sodaachuun dachii keessatti badii baayâ€™isuu irraa of qusadhaa.

â€œ**Isaanis isa kijibsiisan**.â€• Kana jechuun ummanni Madiyan Shuâ€™aybi Nabiyyi fi Ergamaa Rabbii gara isaanitti ergame taâ€™uu ni kijibsiisan, ergaa amanti isaanitti fidee fi adabbii Rabbii isaan akeekachise keessatti isa kijibsiisan. Ummanni kuni Shuâ€™ayb Ergamaa Rabbii akka taâ€™e itti hin amanne. Ergaa amantii fi akeekachisa inni isaanitti beeksise akka sobaatti ilaalan. Kanaafu sababa kanaan, kirkirri lafaa isaan qabatte. Kana jechuun gara hundaan lafti isaaniin sochoote. â€œ**Isaanis ganda isaanii keessatti jilbiifatuun dhumanii bariisifatan.â€•** Kana jechuun jilbaa fi fuula isaanitiin

lafatti maxxanuun duâ€™anii bariisifatan.[4]

> **Mindaa Guyyaa Aakhiraa (Qiyaamaa) abdachun hojii gaarii hojjachuun ykn adabbii isaa sodaachun hojii badaa irraa fagaachun mallattoo milkaaâ€™innaati.**

Aadi fi Samuud

﴿وَعَادًا وَثَمُودَا۟ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَـٰكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ
ٱلشَّيْطَـٰنُ أَعْمَـٰلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَكَانُوا۟ مُسْتَبْصِرِينَ ٣٨﴾

â€œ**Aadi fi Samuudinis [ni balleessine]. Iddoo jireenya isaanii irraa isiniif ifa taâ€™ee jira. Sheyxaanni hojiiwwan isaanii isaaniif miidhagse. Kanaafu, karaa irraa isaan dhoowwe, isaan kan argan turan.â€•** Suuratu Al-Ankabuut 29:38

Aad ummata iddoo Ahqaaf jedhamu jiraachaa turaniidha. Samuud immoo iddoo Hijr jedhamu jiraachaa turan. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa sababa kufrii fi badii isaaniitiin isaan balleesse. â€œ**Iddoo jireenya isaanii irraa isiniif ifa taâ€™ee jira.â€•** kana jechuun iddoo jireenya Adi fi Samuud irraa badiinsi isaanii isiniif ifa taâ€™ee jira. Araboonni iddoo jireenya ummanni kuni keessatti bade sirritti beeku. Daldalaaf karaa sanirra darbu.

â€œSheyxaanni hojiiwwan isaanii isaaniif miidhagse.â€• Kana jechuun sheyxaanni hojii fokkuu isaanii isaaniif bareechise, hasaasa isaatiin gaarii akka taâ€™e isaanitti fakkeesse.[5] Hojiin fokkuun kuni Rabbiin ala wanta biraa gabbaruu, Ergamaa Isaa kijibsiisuu, namoota irratti daangaa dabruu fi kanneen birooti. Sheyxaanni hojiwwan kanniin isaaniif bareechisuun karaa haqaa irraa isaan dhoowwe. Karaan haqaa kunis karaa Rabbiiti. Karaan haqaa ykn qajeelaan karaa Rabbii kan jedhameef karaa tokkicha Rabbitti nama geessudha. Akkasumas, karaa kana gabrootaaf kan kaaâ€™e Rabbii oltaâ€™aadha.[6]

â€œisaan kan argan turan.â€• Kana jechuun warra sammuu wanta gaarii taâ€™e, wanta sharrii taâ€™e, wanta haqa taâ€™e, wanta soba taâ€™e beektu qabaniidha. Jecha biraatin, gaari fi badaa, haqaa fi soba addaan baasanii beeku. Wanta Ergamtoonni Gooftaa isaanii itti waaman kan wallaalan hin turre.[7]

Namoonni kunniin sammuu fi beekumsa ni qabuu turan. Garuu isaan of tuultota turan. Wanta sheyxaana ofirraa ittiin ittisan Rabbiin isaaniif kennu waliin karaa Rabbii irraa ni deebiâ€™an. Sababa sheyxaanni hojii fokkuu isaaniif bareechiseef ni mooâ€™ataman.[8]

Kanarraa barnoota baayâ€™ee fudhachuun ni dandaâ€™ama:
1ffaa-Namni hojii ummata Aadi fi Samuud hojjachuu itti fufee fi tawbachu dide adabbii cimaatu isa qunnama. Hojiin isaanii kunis kufrii, shirkii, Ergamtoota kijibsiisu fi kkf.

2ffaa-Sheyxaanni hojii namaaf miidhagsuun karaa qajeelaa irraa nama deebisu dandaâ€™a. Namni yommuu sheyxaanni hojii isaa isaaf bareechisu wanti inni irra jiru wanta Ergamtoonni fidan akka caalutti ilaala. Sababa kanaan, karaa qajeela hordofuu dida. Fakkeenyaaf, warri saayinsitti bulla jedhan, saayinsin dhibbaan dhibbatti haqa akka taâ€™etti yaadun Islaama hordofuu irraa of tuulu. Kuni sheyxaanni hojii isaanii isaaniif bareechisuudha. Dhimmoota meeqaa meeqa saayinsin kaleessa haqa jechuun odeesse harâ€™a soba akka taâ€™e mirkaneessaa.

3ffaa-Namni beekumsa osoo qabaatellee sheyxaanni hojii fokkuu yoo isaaf bareechise karaa haqaa irraa jallachu dandaâ€™a.

â€œNamni tokko akkana jechuun gaafachu dandaâ€™a: â€œSheyxaanni hojii namaaf miidhagsu qajeelfamni buâ€™uuraa ittiin beekan maalidhaa? Ani hojii tokko hojjachuu nan fedha. Ergasii nafsee tiyya keessatti natti miidhaguun hojjadha. Garuu kuni sheyxaanni natti miidhagsu ykn qajeelcha Rabbii irraa taâ€™uu hin beeku.â€•

Deebiin: qajeelfamni buâ€™uuraa kana addaan baasan: hojiin faallaa shariâ€™aa Rabbii yoo taâ€™e, suni sheyxaanni namaaf bareechisu irraayyi. Shariâ€™aa Rabbiitiin kan walitti galu yoo taâ€™e immoo qajeelcha Rabbii irraayyi. Sheyxaanni namaaf bareechisu irraa miti.â€•[9]

Kitaabban wabii:
[1] Xabarii-18/397
[2] Tahriir wa tanwiir-20/247[3] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ankabuut-fuula 181, Ibn

Useymiin
[4] Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/260
[5] Tafsiir Tahriir wa Tanwiir-20/249
[6] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ankabuut-fuula 192, Ibn Useymiin
[7] Maâ€™aariju tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/262, Tafsiir Qurxubii-16/362
[8] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ankabuut-fuula 193, Ibn Useymiin
[9] Madda olii-fuula 193-194

Date Created
August 5, 2020
Author
admin